

Asia: VN/7491/2024

Vanhojen metsien kriteerit Suomessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Marttaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien vanhojen metsien kriteerejä Suomessa.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Strategiassa todetaan, että kaikki jäljellä olevat vanhat ja luonnontilaiset metsät tulee suojella tiukasti EU:n jäsenvaltioissa. Myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ”Vahva ja välittävä Suomi”-hallitusohjelman mukaan hallitus tulee suojelemaan jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset vanhat metsät ja perustaa suojelun riippumattomaan kriteeristöön.

Nämä tavoitteet ovat kriittisen tärkeitä luontokadon hidastamiseksi ja pysäyttämiseksi: Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnin 2019 mukaan suurin osa uhanalaisista lajeista elää ensisijaisesti metsissä ja metsät ovat pääelinympäristöistä tärkein myös uhanalaisten lajien toissijaisena elinympäristönä. Suomen ympäristökeskuksen mukaan uhanalaisten lajien esiintyminen painottuu Etelä-Suomeen, jossa elinympäristöihin kohdistuu korkea käyttöpaine. Kaiken kaikkiaan Suomessa on vanhoja metsiä jäljellä vain vähän, niistäkin suurin osa pohjoisessa Suomessa. Tarve saattaa eteläisessä Suomessa vielä säästyneet vanhat metsät suojelun piiriin onkin ilmeinen.

Komission ohjeistuksen mukaan vanhan metsän tunnistamisessa käytettävien kansallisten menetelmien tulee perustua tieteeseen. On hyvä, että kriteerien määrittelyn tueksi on saatavilla Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen ”Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa: EU:n komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu”-hankkeen loppuraportti ja siinä esitelty mm. puuston ikää ja kuollutta puuta hyödyntävä tarkastelukehikko. Kuten kyseisessä loppuraportissa todetaan, ei vanhoja metsiä määritteleville kriteereille voi tutkimustiedosta johtaa yksiselitteisiä kynnyksarvoja, vaan tarkastelukehikon pohjalta valittavat vanhojen metsien kansalliset kriteerit ovat lopulta poliittinen päätös.

Lausuttavana olevaan kriteeriluonnokseen on valittu tiukimmat mahdolliset kriteerit, jotka tarkastelukehikko mahdollistaa. Ehdotetut kriteerit ovat muun muassa lahoppaan osalta niin tiukat, ettei kriteerien mukaista vanhaa metsää eteläisestä Suomesta käytännössä löydy suojeltavaksi. Kriteerit ovat myös kaukana esimerkiksi METSO-ohjelman valintaperusteista, joihin kriteerikesityksen johdanto-osassa viitataan. Mikäli suojelupäätökset perustetaan nyt ehdotettuihin kriteereihin, ei kansalaisten yhteisiä, valtion omistamia vanhoja metsiä tosiasiallisesti onnistutakaan turvaamaan. Luontokadon pysäyttämällä on kiire ja kriittisten elinympäristöjen, kuten vanhojen metsien, suojelu on sekä tehokasta että välttämätöntä.

Marttaliitolle on tärkeää säilyttää elämämme perusedellytys, monimuotoinen luonto, myös tuleville sukupolville. Kerran kadotettua ei saada takaisin, mutta vielä ei ole myöhäistä kääntää kehitystä myönteisempään suuntaan.

Vetoammekin päättäjiin, että valittuja kriteerejä tarkasteltaisiin vielä uudelleen ja valittaisiin kriteerit, jotka myös tosiasiallisesti edistävät arvokkaiden vanhojen metsiemme suojelua ja mahdollistavat niiden kehittymisen ajan myötä luonnontilaisiksi.

Myös Marttaliiton näkemyksen mukaan tärkeä periaate yksityismaita koskien on vapaaehtoisuus ja pidämmekin tärkeänä METSO-ohjelman turvaamista ja kehittämistä maanomistajat huomioiden.

Heikkilä Marianne
Marttaliitto ry

Holmroos Heidi
Marttaliitto ry